

HOMILADORLAR AYOLLAR O'RTASIDA SEMIZLIK DARAJASINI ANIQLASH. SAMARQAND SHAHRI MIQYOSIDA

Suvonova Muazzam

Klinik-laborator diagnostikasi va DKTF

klinik laborator diagnostikasi kursi bilan kafedrası kursanti

Samarqand davlat tibbiyot universiteti.

Isakulova Muxabbat Mardonovna kursanti

Klinik-laborator diagnostikasi va DKTF

klinik laborator diagnostikasi kursi bilan kafedrası assistenti

Samarqand davlat tibbiyot universiteti.

Samarqand shahri, O'zbekiston

Annotatsiya: Ushbu maqolamiz homiladorlarda semizlik natijasida homiladorlikning o'ziga xos kechishi va asoratlarning rivojlanish xususiyatlari yoritilgan. Hozirgi kunga kelib semizlik juda ham shiddat bilan oshib bormoqda. Bu ko'rsatkich rivojlangan davlatlarda ayniqsa yuqori hisoblanadi. Semizlik ko'p kasalliklar chaqiruvchi omil hisoblanadi. Hozirgi kunda kelib homiladorlarning o'limiga olib keluvchi omillar orasida birinchi o'rinda ekstragenetal patologiyalar hisoblanadi. Ularni o'z vaqtida aniqlash va oldini olish bu tibbiyotning oliy maqsadlardan biridir. Homila ayol organizm uchun katta bir sinovdir chunki sog'lom ayol ham homiladorlik davrda ko'p qiyinchiklarni o'z boshidan kichiradi. Homiladorlik davrda surunkali kasalliklar ham avj olishlarini ko'rishimiz mumkin bu esa homiladorlik kechishini yanada qiyinlashtiradi. Agar homilador ayol semizlik

kuzatilsa bu uning sog'lig'iga va psixoemotsional holatiga ta'sir qilishi hamda homilaning rivojlanishdan orqaga qolishi, o'smasligiga, tana vaznining yetarlicha bo'lmasligi va erta tug'ilish foizini oshishini ko'rishimiz mumkin. Hattoki bola tug'ilgandan so'ng ham turli xil asoratlarga masalan yurak qon tizimi kasalliklari va qandli diabetning II -tip bilan og'rish foizini oshishiga olib kelishi mumkin. Demak homiladorlikda ayolning semizligini o'rganish nafaqat onaning balki homilaning yuzaga keladigan asoratlarini kelib chiqadigan jiddiy o'zgarishlarni oldini olish imkoniyatlarini yaratadi va kelajakda yosh avlodning sog'lom bo'lishini taminlashimiz mumkin.

Kalit so'zlar ; semizlik , homilador ayol, Samarqand, homiladorlikning asoratlari

Mavzuning dolzabligi; JSSV ma'lumotlariga qaraganda semizlik bilan og'rish kundan kunga oshib epidemiyaga aylanmoqda. JSSV takidlaydiki faqatgina Evropa davlatlarning 13% olimlarning sabablari semizlikdir .

O'zbekiston sharoitda ham semizlik oshib bormoqda ko'p hollarda bu yoshlarning ovqatlanish jarayonining notog'ri tashqil qilishdan va tez tayor bo'ladigan mahsulotlarning kundlik hayotimizda oshib borganligidan sabab bo'lmoqda. O'zbekiston olimlarning izlanishlariga ko'ra O'zbekistonda semizlik 51% aholida mavjud bu katta raqamlar semizlik qanchalik ko'payib borilayotganligini isbot qiladi .

Tadqiqot maqsadi; Samarqand viloyatida yashaydigan homilador ayorlarda semizlik darajasini aniqlash va ularda uchraydigan asoratlarini aniqlash va asoratlarni oldini olishga qaratilgan e'tiborni kuchaytirish.

Materiallar va tadqiqot usullari: tadqiqotni o'tkazish maqsadida 1.05.2023 - 1.06.2023 yi may oyida 2 son tug'ruqxona kompleksida tug'ush bilan muroja'at qilingan 897 homilador ayollar o'rtasida o'tkazildi. Har bir ayollarga tana massa indeksi $TMI = \text{tana vazni (kg)} / \text{bo'yi (m)}^2$ shu formula orqali o'tkazildi . Asoratlar

aniqlash maqsadida har bir homilador ayolga umumiy qon va umumiy siydik tahlili , glikirlangan gemoglobin tahlili va ichki organlar UTT o'tkazildi.

Tadqiqot natijalari. Tadqiqotimiz shuni aniqlandiki homilador ayollarning 897 kishidan 342(38%) semizlik aniqlandi , ularning 172 (50.2%)tasida ortiqcha vaznga ega ,1 darajali semizlik 89 (26%)kishida , 72(21%) tasida 2 darajali semizlik aniqlandi va 9 (2.6%)kishida 3 darajali semizlik aniqlandi . (1-rasm)

1-rasm

Asoratlari aniqlash maqsadida normal TMI va 2.3 darajali semizlik ega bo'lgan ayollar ikki guruhga bo'lindi. Birinchi guruh 555 ga kishidan iborat bo'lgan bo'lsa , ikkinchi guruh 81 homilador ayol tashkil qildi (2-rasm).

2-

rasm

Quyidagi asoratlar homilador ayollarda aniqlandi Preeklampsiya, jigar gepatozi, gestatsion qandli diabed . I guruh homilador ayollarda preeklampsiya 39 kishida (7 %), jigar gepatozi -aniqlanmadi , gestatsion qandli diabed -aniqlanmadi . II -guruh homilador ayollarda preeklampsiya 18 kishida (23 %)(3-rasm), jigar gepatozi – 15 kishida(19%) (4-rasm), gestatsion qandli diabed -2 kishida (2%) (5-rasm) ni tashkil qildi.

3-rasm

4-rasm

5-rasm

Tadqiqot davomida kuzatuv shuni ko'rsatdiki semizlikga ega bo'lgan ayollarning ko'pchiligi keserava kesish operatsiyasi muroja'at qilingan birinchi guruhda bu ko'rsatgich

9% tashkil qilingan bo'lsa ,II guruhda 37 % tashkil qilingan. Olingan natijalarga ko'ra semizlik ega ayollarda operatsiyadan so'ng anesteziya so'ngi asoratlar ham og'irroq o'tkazilganligi aniqlandi.

Tadqiqot ma'lumotlardan shuni aniqlandiki homilador ayollarning ortiqcha vaznga bo'lishlari ularning sog'ligiga bevosita ta'sir qilib , semizlik asoratlarni oshiradi buning natijada homilador ayolning sog'ligi jiddiy ta'sir qiladi. Semizlikga ega bo'lgan ayollarda homilador bo'lishdan oldin tana vaznini yuqotish bo'yicha harakat qilish kerakligi va endokrinolog shifokor tomonidan ko'rigidan o'tishlari tavsiya qilinishlari bo'yicha tavsiya berish lozimligi aniqlandi.

Adabiyotlar ro'yxati.

1. Диагностика, лечение, профилактика ожирения и ассоциированных с ним заболеваний: национальные клинические рекомендации / Под ред. Шляхто Е.В., Недогода С.В., Конради А.О. и др. СПб; 2017.

164 c. [Shlyachto E.V., Nedogoda S.V., Conradi A.O. etal., editors. Diagnostics, treatment, prevention of obesity

and associated diseases: National clinical guidelines. St.Petersburg; 2017. 164 p. (In Russ.)]

2. Аганезова Н.В., Аганезов С.С. Ожирение и репродуктивное здоровье женщины // Акушерство и гинекология. 2016. №6. С.18-25. [Aganezova N.V., Aganezov S.S. Obesity and female reproductive health. 2016;6:18-25. (In Russ.)]

3. Подзолков А.В., Подзолкова Н.М., Дементьева В.А. Эндокринология избыточной массы тела и ожирения у женщин, нуждающихся в гормональной контрацепции // Status Praesens. 2014. №2(19). С.67-73. [Podzolkov A.V., Podzolkova N.M., Dement, eva V.A. Endocrinology of overweight in women with need hormon contraception. Status Praesens. 2014;2(19):67-73. (In Russ.)]

4. Савельева И.В., Баринов С.В. Метаболический синдром и беременность: о рисках и терапевтических

возможностях // Status Praesens. 2015. №4(27). С.134-139. [Savel, eva I.V., Barinov S.V. Metabolic syndrome

and pregnancy: about risks and therapeutics possibilities.

Status Praesens. 2015;4(27):134-139. (In Russ.)]

5. Хромылев А.В., Макацария А.Д. Ожирение, метаболический синдром и тромбофилия // Акушер-

ство и гинекология. 2017. №10. С.27-33. [Hromylev A.V., Makatsariya A.D. Obesity, metabolic syndrome and

thrombophilia. Obstetrics and gynecology. 2017;10:27-33. (In Russ.)]

6. Ведзижева Э.Р., Кузнецова И.В., Успенская Ю.Б. и др. К вопросу о патогенезе репродуктив-

ных нарушений у женщин с ожирением // Акушер-ство и гинекология. 2017. №6. С.18-24. [Vedzizheva

E.R., Kuznetsova I.V., Uspenskaya Y.B. et al. About pathogenesis of reproductive disorders in obese women.

Obstetrics and gynecology. 2017;6:18-24. (In Russ.)]

7. Белозерова С.А., Кобозева Л.Н. Коррекция нарушенной менструальной функции и невротических

черт личности у женщин с алиментарным ожирением// Status Praesens. 2014. №4(21). С.81-85. [Belozerova S.A., Kobozeva L.N. Correction of impaired menstrual function and neurotic personality traits in women with obesity. Status Praesens. 2014;4(21):81-85. (In Russ.)]

8. Подзолкова Н.М., Сумятина Л.В. Метаболические преимущества КОК с дроспиреноном: выбор при избыточной массе тела. Нюансы. // Status Praesens. 2015. №2(25). С.104-110. [Podzolkova N.M., Sumyatina L.V. The metabolic benefits of combined oral contraceptives with Drospirenone: the choice for overweight. Nuances. Status Praesens. 2015;2(25):104-110. (In Russ.)]

9. Mednis S. World Health Organisation. Global status report on noncommunicable diseases 2014. Geneva: WHO, 2014. 280 p.

10. Janczura M., Bochenek G., Nowobilski R. et al. The relationship of Metabolic Syndrome with Stress, Coronary Heart Disease and Pulmonary Function –An Occupational Cohort-Based Study. PLoS One. 2015;10(8). [PMID: 26274823]